

HAVACILIK PERSONELİ AKRAN DESTEK PROGRAM TALİMATI (SHT - PSP)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç

MADDE 1 -(1) Bu Talimatın amacı, havacılık personeli için kaygı ve/veya strese sebep olan zihin sağlığını bozabilen faktörlerle baş edilerek havacılık emniyetini artırmak ve yetişmiş personelin lisans veya sertifika kaybını önlemek amacıyla hazırlanan akran destek programlarının kurallarını ve bunların uygulama usullerini düzenlemek, uygulayıcı kamu, özel kurum ve kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişilerin özellikleri ile görev, yetki ve sorumluluklarını belirlemek, bu konudaki faaliyetleri düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 -(1) Bu Talimat, sivil havacılık alanında faaliyet göstermekte olup, bünyesinde akran destek programı oluşturup uygulayacak olan veya hizmet olarak alan ve/veya bir bütün olarak veya çalışanları vasıtasıyla akran destek programının parçası olan gerçek ve tüzel kişileri kapsar

Dayanak

MADDE 3 -(1) Bu Talimat, 14/10/1983 tarih ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanuna, 15/07/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 441 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine, 31/01/2007 tarih ve 26420 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hava Trafik Kontrol Hizmetleri Personeli Lisans Ve Derecelendirme Yönetmeliğine, 02/06/2017 tarih ve 30084 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Pilot Lisans Yönetmeliği ve 16/11/2013 sayılı ve 28823 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Yönetmeliğine dayanılarak hazırlanmıştır.

(2) 05/06/1945 tarihli ve 4749 sayılı Kanun ile kabul edilen 07/12/1944 tarihli Şikago Konvansiyonu Ek-1 Bölüm 6 gereklilikleri esas alınmıştır

Avrupa Birliği mevzuatına uyum

MADDE 4 -(1) Bu Talimatın hazırlanmasında, (AT) 2018/1139 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğüne uygun olarak Sivil Havacılık Uçuş Ekibine Uygulanacak Teknik Gereklilikleri ve İdari Usulleri Belirleyen 3 Kasım 2011 tarihli ve (AB) 1178/2011 sayılı Komisyon Tüzüğü'nün PART-MED Başlıklı 4 no'lu Eki, Avrupa Havacılık Emniyeti Ajansı (EASA) ile Genel Müdürlük arasında imzalanan işbirliği anlaşması ve Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan 965/2012 sayılı mevzuat dikkate alınmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 5 -(1) Bu Talimatta geçen;

a) Adil kültür: İnsanların emniyetle ilgili bilgileri güven içinde paylaşabildikleri ve paylaşmak için teşvik edildikleri ve beklentisi olmaksızın ödüllendirilebildikleri, kabul edilebilir ve edilemez davranışlar arasındaki ilkesel ayrımın bilinir hale getirildiği, cezalandırma yerine ölçülü geri bildirimlerin yapıldığı, emniyetli düşünmeyi, sorgulamayı, rehavete karşı direnci, mükemmelliğe yönelişi, kişisel sorumluluğu ve kurum içi otokontrolü kapsayan bir yaklaşımı,

b) AeMC: Aeromedical Centre / Havacılık Tıp Merkezini,

c) Akran (Buddy, Candaş, Peer): Mesleğinde örnek tutum ve davranışlara sahip, deontolojik kurallara bağlı, iletişime açık, güvenilir, yargılayıcı olmayan, iyi dinleme ve doğru yol göstericiliği meziyetlerine sahip, zihin sağlığının iyileştirilmesine yönelik faaliyetlerde gönüllü görev alan ve mesleğini aktif olarak yapan havacılık personelini,

ç) Akran Destek Programı: Havacılık personelinin zihin sağlığının korunmasına ve iyileştirilmesine yönelik eğitimleri içeren, kritik durumlarda talep edilmesi veya ihtiyaç görülmesi durumunda akranlar ve uzman kişilerce bireyleri damgalamadan tam bir gizlilik ve karşılıklı güven ortamında verilen psikososyal zihin sağlığının geliştirilmesine yönelik destek programını,

d) AME: Aeromedical Examiner / Yetkilendirilmiş Hava ve Uzay Hekimliği Uzmanını veya Uçuş Tabibini,

e) AMS: Aeromedical Section / Genel Müdürlükte faaliyet gösteren Hava Sağlık Birimini,

f) Bilgi yönetim sistemi (BYS): Genel Müdürlüğün görev alanına giren konularda iş süreçlerini elektronik ortama taşıyarak etkinlik, verimlilik ve maliyet tasarrufu elde etmesini sağlamak, denetim görevini yerine getirmek, mevzuatlarda geçen belgeleri basmak, onay durumunu bildirmek, yeni iş anlayışı için gerekli kültürel değişimi gerçekleştirmek, ortak veri tabanı oluşturmak, Kurum içinde ve havacılık sektörü ile bilişim teknolojileri üzerinden iletişim sağlamak, raporlama ve istatistiki bilgi alabilmek ve dinamik web sayfaları için altyapı oluşturmak amacıyla kullanılan uygulamayı,

g) ÇOD: Çalışma ortamı değerlendirmesini,

ğ) EASA: Avrupa Havacılık Emniyet Ajansını,

h) Genel Müdürlük: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü,

ı) Gözlem Komitesi; Programın amaçlarının, kapsamının ve ilkelerinin uygulanmasını koordine eden ve iç işleyişi denetleyen, eğitim, öğretim, kaynakların kullanımı, programın incelemesi ve prosedürel uygulanmasından sorumlu, program sözcüsü liderliğinde koordinatörlerden oluşan komiteyi,

i) Havacılık psikoloğu: SHSK tarafından kabul edilen havacılık psikolojisi ve akran destek programı konularını içeren en az 40 saatlik ders programına katılım sağladığını belgeleyen, Genel Müdürlükçe yetkilendirilmiş klinik psikologları veya bu programa katılım sağlayan psikiyatri uzmanı, medikal asesör, AME ve DmE sorumluluğunda bir havacılık işletmesinde en az 2 yıl iş tecrübesini veya havacılık psikolojisi üzerine yaptığı çalışmaları sunan psikologları,

j) HTEK: Genel Müdürlük tarafından yetki verilmiş havacılık tıbbi eğitim kuruluşunu,

k) ICAO: Uluslararası Sivil Havacılık Örgütünü,

l) İtiraz muayenesi: Bu Talimatta geçen herhangi bir sağlık sertifikası veya sağlık muayene raporuna sahip havacılık personeli ve adayı tarafından tekrarlanması istenen ve Genel Müdürlükçe bildirilen merkezlerde yapılan havacılık sağlık muayenelerini,

m) KVKK: 24.03.2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununu,

n) Mahrem (Emniyetli) alan: Akran destek programına başvuruda bulunan kişilerle akranın iyi dinleme ve doğru rehberlik meziyetleri ile üstün bilgi ve yeteneği ile deontolojik kurallara bağlı, iletişime açık, güvenilir, yargılayıcı olmayan, her türlü bilgi paylaşımının serbestçe, mücbir sebepler olmadıkça kimlik ibrazı istenilmeden, görüşme ve notların yazılı bir rapor haline getirilmeden el notları alınarak görüşülebildiği, zihin sağlığının iyileştirilmesine yönelik faaliyetlerde bulunduğu alınan eğitime göre akranlarca sınırları belirlenen alan,

o) Program Sözcüsü: Akran destek programının mahrem alanı içinde, destek programının koordinatörleri arasından seçilen, Gözetim Komitesine ve akranlara periyodik olarak geri bildirimlerde bulunan, ihtiyaç olması halinde program tüzüğüne uygun olacak şekilde anonim verilerden oluşan program performansına dair bilgileri Genel Müdürlüğe, işletmelere ve program paydaşları ile paylaşmakla yükümlü program lideri akran,

ö) Sağlık kurul kararı: Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilen AeMC görüşüyle, ilgili vakaya yönelik olarak, nesnel ve ayrımcılık gütmeyen ölçütlere dayanılarak, gerektiğinde uçuş

operasyonları veya diğer uzmanlarla istişare içerisinde varılan kararı,

p) Sağlık kurulu: Dâhiliye, nöroloji, psikiyatri, göz hastalıkları, kulak burun boğaz hastalıkları uzmanları ve yetkili uçuş tabibinden oluşan Havacılık Sağlık Muayene kurulunu,

r) Sağlık muayene raporu: AMS, AeMC, AME, DmE, GMP veya OHMP tarafından havacılık sağlık muayenesi neticesinde kabin ekibi üyesi, diğer havacılık personeli ve adaylarına verilen belgeyi,

s) Sağlık sertifikası: Havacılık sağlık muayenesi sonrasında havacılık personeli ve adaylarına AMS, AeMC, AME, DmE veya GMP tarafından düzenlenebilen Sınıf 1, 2, 3 veya LAPL olarak isimlendirilen sağlık durumunu gösterir belgeyi,

ş) SHT-APAM: 16/04/2019 tarihli Kontrole Tabi Havacılık Personelinin Alkol ve Psikoaktif Madde Kontrollerine İlişkin Talimatı,

t) SHSK: Sivil Havacılık Sağlık Komisyonunu,

u) Sivil Havacılık Sağlık Komisyonu: Havacılık Sağlık Talimatı (SHT-MED) Dördüncü Bölümünde geçen Genel Müdürlüğün havacılık tıbbi alanındaki düzenlemelerine ve ihtilaflı konularda nihai kararların verilmesinde yardımcı olmak amacıyla tavsiye niteliğinde görüş veren danışma komisyonunu,

ü) Sorumlu müdür: Sivil havacılık işletmelerinde Genel Müdürlüğümüz tarafından yeterli görülecek bir organizasyon yapısı ile kalite sistemi ve emniyet yönetim sistemi kurmak ve faaliyetleri süresince aktif olarak muhafaza etmekle yükümlü olan işletmedeki tüm operasyonların ve bakım aktivitelerinin, mevzuatlarda belirlenmiş tüm standartların sağlanmasından sorumlu olan kişiyi,

v) Temdit: Bir yetkinin veya onayın, geçerlilik süresi bitmeden veya izin verilen süre içerisinde gereksinimlerin yerine getirilmesi koşuluyla, sahibine sağladığı imtiyazların daha sonraki belirli bir periyoda kadar uzatılmasını,

y) TUT: Tıbbi Uçuş Testini,

z) Yeterlilik değerlendirmesi: Bir AME, DmE, GMP, OHMP, havacılık psikoloğu ve akran adayının yetkilerinin verilmesi, temdidi ya da yenilenmesi için uygulamaya yönelik havacılık sağlık muayene, havacılık tıbbi eğitimi veya mevzuat bilgilerinin medikal asesörce kontrolünü,

aa) Yetki: Özel koşulları, imtiyazları veya sınırlandırmaları belirten kaydını,

bb) Yetkilendirme: Genel Müdürlük tarafından ilgili koşulları karşılayan gerçek ve tüzel kişilere belirli bir amaca yönelik verilen imtiyazı,

(2) Bu Talimatta belirtilmeyen tanımlar için 2920 sayılı Kanun, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 31 inci bölümü ve diğer sivil havacılık mevzuatı ile ülkemizin üyesi olduğu uluslararası sivil havacılık kuruluşları tarafından yayımlanan dokümanlarda belirtilen tanım ve kısaltmalar geçerlidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Akran Destek Programı

Genel

MADDE 6 -(1) Havacılık personeli, hayatta var olan psikolojik stres faktörleriyle karşılaşması veya bu stres faktörleri ile başa çıkamadığını farkettiği durumlarda mesleği yada kariyeri hakkında herhangi bir endişesi olmadan karşılıklı güvene dayalı olarak akran destek programlarına başvuru yapabilir.

a) Havacılık personelinin başvuru sebebi bu Talimatın 17 inci maddesi 3üncü fıkrasında belirtilen idari işlem gerektiren konular değilse,

i) başvurusundan dolayı havacılık personeline ilk 6 aylık süreç içerisinde başvuru süreci tamamlanmaya kadar mesleği yada kariyeri hakkında menfi bir idari işlem tahsis edilemez.

ii) destek program sürecinin 6 aydan daha kısa süreceği değerlendirilen durumlarda havacılık

personelinin rızası olmadan havacılık personelinin işletmesi sorumlu müdür veya yöneticisine süreç hakkında bilgilendirme yapılamaz.

iii) destek program sürecinin 6 aydan daha uzun süreceği değerlendirilen durumlarda bu maddenin 1 (a) fıkrasının (i) ve (ii) bentleri dikkate alınmadan havacılık personeline bilgilendirme yapılarak havacılık personelinin işletme sorumlu müdür veya yöneticisine süreç hakkında bilgilendirme yapılır. İşletme sorumlu müdür veya yöneticisi tasarrufunda süreç yürütülür.

(2) Emniyetli ve güvenli ticari hava taşımacılığı operasyonları için havacılık personelinin zihin sağlığının arzu edilen seviyede iyilik halinin sağlanmasına yönelik havacılık personelinin kendisi dışında zihin sağlığının bozulduğunu tespit eden mesai arkadaşları ve birinci derece yakınları havacılık personeli adına akran destek programlarına başvuruda bulunabilir.

(3) Zihin sağlığının bozulmasına sebep olabilecek problemlerin hızlı çözümü henüz problem haline gelmeden sorunların erken tanınması ve bildirilmesi ile sağlanabilir. Akran destek program sahipleri bu konularda hizmet verdikleri işletmelerde çalışan havacılık personeline her türlü iletişim kanallarını kullanarak destek programları hakkında belirli periyotlarla bilgilendirmeler yapar.

(4) Akran destek programlarına adil kültür ortamı içinde havacılık personelinin destek alabileceği meslektaşı olduğunu bilmesi ve damgalanmadan gerekiyorsa uzman yardımına kolayca erişim sağlamasından sorumlu müdür sorumlu olup kurum ve kuruluşlarca havacılık personelinin bu programlara kolay erişimi garanti altına alınmalıdır. Herhangi bir işletmede çalışan veya çalışmayan havacılık personelinin bağımsız akran destek programlarına erişimi akran destek program sözcüsü tarafından garanti altına alınır.

(5) Kurum ve kuruluşlarca bu programlara duyulacak güven ortamı tesis edilmeli ve 6698 sayılı Kanun gereğince başvuru sahibi rızası olmadan her türlü kişisel verinin bu Talimat gereği oluşturulacak mahrem alan dışarısına çıkarılmasına izin verilmemelidir.

Destek programı

MADDE 7 -(1) Akran destek programında;

a) Bu Talimat doğrultusunda sadece mahrem alanda çalışacak gönüllü akranlara ait KVKK kapsamında yapılan gizlilik sözleşmesi, alınan eğitimleri ve kimlik bilgileri akran destek program sözcüsü tarafından Genel Müdürlüğe gönüllü akranların yetkilendirilebilmeleri için gönderilir.

b) Bu Talimat doğrultusunda hem mahrem alanda hem de mahrem alan dışında kalan konularda çalışacak uzman personel olarak görev alacak sağlık mensubu personel ile sağlık hizmetlerinde çalışan diğer meslek mensupları konuya dair alınan eğitim ve tecrübelerine göre Genel Müdürlükçe yetkilendirilir.

c) Destek programlarına olan güveni artırıcı, başvuru sahibinin kişisel verisinin rızası dışında paylaşımından yasal olarak sorumlu olacak şekilde akran, uzman personel veya bu programda görev alan kişilere eğitim veya iş veren gerçek ve tüzel kişilerle yapılacak tıbbi gizlilik sözleşmeleri hava sağlık birimi tarafından imza altına alınır.

ç) Havacılık işletmesi tarafından akran destek programının teşkili veya hizmet alımı ve KVKK gerekliliklerine tam uyumlu bu programa havacılık personeli tarafından erişim kolaylaştırılmalı ve garanti altına alınmalıdır.

d) Destek programında mahrem alan dışında bırakılan durumlar tanımlanmalı ve havacılık sağlık muayenelerinin planlama ve koordinasyonunu nasıl olacağı belirtilmelidir.

e) Akran Destek Programı; 6698 sayılı kanun ve Avrupa Komisyonu'nun 965/2012 sayılı mevzuatının uygulanmasına yönelik EASA tarafından yayımlanan Kabul Edilebilir Uyumluluk Yöntemleri (AMC), Kılavuz Dokümanlar (GM) ve Sertifikasyon Şartları (CS) kurallarının en güncel haline uygunluğunu, Havacılık Muayene ve raporların 2018/1139 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğüne uygun olarak Sivil Havacılık Uçuş Ekibine Uygulanacak Teknik Gereklilikleri ve İdari Usulleri Belirleyen 3 Kasım 2011 tarihli ve 1178/2011 sayılı Komisyon Tüzüğü'nün PART-MED Başlıklı 4 no'lu Eki ile AMC kabul edilebilir uyumluluk yöntemleri ve GM yönlendirici notları

ve Şikago Konvansiyonu Ek-1 Bölüm 6 ve bu Talimat hükümlerine uygun olmalıdır.

f) Mahrem alana ait her türlü uygun kategorilendirilen veri, etik, kültürel ve davranış kodları ile anonim veri olarak arşivlenmelidir.

g) Akran ve uzman personel asgari eğitim gereklilikleri SHSK veya Akran Destek Programı hizmeti veren kurum ve kuruluşların görüşleri doğrultusunda hazırlanır. Bu eğitimler Genel Müdürlükçe tabi olunan mevzuat hükümlerine göre denetlenir ve yetkilendirilir.

ğ) Sadece başvuru sahiplerine değil ayrıca hizmet verilen işletmede çalışan tüm personele yönelik zihin sağlığının tam iyilik hali için verilecek eğitim konuları gösterilmelidir.

h) Hizmet alan işletmedeki tüm havacılık personeline beden ve zihin sağlığının zinde kalmasına engel kritik durum ve endişeler belirlenir. Bu durum ve endişelerin giderilmesine yönelik verilecek desteğin bilgilendirmesi yapılır.

ı) SHT MED ve SHT APAM Talimatı amir hükümleri gereği Genel Müdürlük, AeMC, AME ve DmE tarafından akran destek programına katılması istenen havacılık personeli olması durumunda bu havacılık personeli hakkında program sözcüsü tarafından hazırlanan programa katılım durumunu ve programdan fayda sağlanıp sağlanmadığını bildiren kanaat raporu ilgililere gönderilir.

(2) Akran destek program içeriğinde aşağıdaki hususlar bulunur veya vurgulanır;

a) Program içeriği karşılıklı güvene dayalı, bağımsız, tamamen gönüllülük ve gizlilik esaslı, takım ruhuna uygun, deontolojik kurallara bağlı, problem çözücü, yardım odaklı bütünlük ve uzman personelden destek alınarak hazırlanır.

b) Programa yalnızca havacılık personeli değil havacılık personelinin ayrılık süreci yaşamadığı eşi veya adli dava süreci bulunmayan birinci derece yakınları da havacılık personeli hakkında endişelerini dile getirebileceği şekilde erişebilir veya bu programa destek sunabilir.

c) Akranlar tarafından programın maksadı dışında kötüye kullanımının engellenmesine ve bu durumların tespitine yönelik daha önceden belirlenen prensip kararlarına göre görüşmeler gerçekleştirilir. Havacılık personeli tarafından uçuş emniyetini sağlamaya yönelik belirlenmiş olan ulusal ve uluslararası kurallar dışında gerçekleştirilen eylem ile gerçekleştirilen disiplinsizlik durumunda destek programına başvuru tarihi dikkate alınmakla birlikte havacılık personeli lisans ve sertifika imtiyazlarına yönelik idari yaptırım gerektiren durumda destek programına başvurusu nedeni ile muaf tutulamaz

ç) Akranlara, gözlem komitesi tarafından belirlenen program amacına hizmet edebilecek insan odaklı samimiyetin ve mahremiyetin korunmasını sağlayabilecek işletme içinde veya dışındaki mekanlarda etik, kültürel ve davranış kodları ile yüzyüze görüşme imkanı sağlanır

d) Karşılıklı rıza verilmesi veya şüphe olması durumunda mahrem alan içerisinde yapılan yüz yüze veya telefon görüşmelerinde karşılıklı kimlik ibrazı istenebilir. Ancak böyle durumlarda hiçbir şekilde akran tarafından başvuru sahibinin kimlik bilgisi hiçbir kişi ve kuruluşla paylaşılamaz. Akran tarafından başvuru sahibinin rızası varsa tekrar soruların sorulmaması ve görüşmenin hatırlanabilmesi için etik, kültürel ve davranış kodları ile hatırlatıcı el notları tutulabilir.

e) Akran tarafından mahrem alan dışına çıkmayan hiçbir görüşme; program sözcüsüne, gözlem komitesine diğer akranlara kimlik detayları ile bildirilemez. Programın başarısı, iyileştirilmesi ve program içi eğitimler sırasında yapılan görüşmeler anonim veri şeklinde etik, kültürel ve davranış kodları ile adı geçen kişilere aktarılabilir.

f) Program sözcüsü, anonim ve adedi görüşme verisi şeklinde akranlarca yapılan her türlü iletişim aracı ile yapılan görüşme bilgisine, konusuna, tarihine, karar kısmında yazılan özet bilgiye ulaşabilir. Bu özet bilgiler etik, kültürel ve davranış kodları ile tasniflenebilir.

g) Programdan hizmet alan işletmelerin ve Genel Müdürlüğün programa başvuru sebeplerinin iyileştirmesine yönelik düzenlemeler yapabilmeleri için Gözetim komitesinin onayı ile program sözcüsü tarafından kimlik ve işletme bilgisi içermeyen programa dair özet anonim veriler, programın etkinliğinin denetimi ve programın kullanım trendlerinin takibi için yıl sonunda hizmet alan işletmelere ve Genel Müdürlüğe iletilir. Gizliliğin korunması adına gerekirse bu veriler küçük, orta, büyük, sabit kanatlı ve döner kanatlı işletmelere ait bildirim şeklinde iletilebilir

ğ) Program sözcüsü, akranlarla aylık toplantılarla programa başvuru trendleri, geri bildirimler, örnek telefon görüşmeleri, mail yazışmaları ve webte gönderilen sık sorularla ilgili anonim veri ve bilgi içerecek şekilde program içi eğitimler düzenleyebilir.

h) Normal şartlar altında 7 gün süresince belirlenen akran randevu saatlerinde veya isteğe bağlı acil durumlar söz konusu olabilir diye 24 saat esası ile gönüllü akran veya uzman çağrı merkezi hizmeti alınarak bu program düzenlenebilir.

ı) Akranlara, sorumlu müdüre, uzman personele ve bu programa tabi kişilere pozisyonlarına uygun Bu Talimatta geçen konularda eğitim verilir.

i) Hizmet alan tüm işletme havacılık personeline bedensel ve zihinsel zinde kalmaya yönelik bilgi ve motivasyon artırıcı faaliyetler düzenlenir veya önerilerde bulunulur.

j) Sigorta sistemi dahil olmak üzere lisans kaybı korkusundan kaynaklanan riski azaltabilecek, programa duyulan güveni artıracak taahhütte bulunacak şekilde akran destek program desteği işletme SMS sistemine dahil edilir ve yalnızca sorumlu müdür tarafından asgari her yılın başında tüm personeline bilgilendirme konuşması yapılır veya emniyet sistem yönetimi tarafından yıl içerisinde havacılık personeline yayımlayacağı bültenler vasıtasıyla yılda en az 1(Bir) kez bilgilendirme yapar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hava Sağlık Birimi (AMS)

Genel

MADDE 8 -(1) Genel Müdürlük adına koruyucu hekimlik bakışı ile havacılık sağlık faaliyetlerini yürüten ve bu Talimatta yer alan görev, yetki ve sorumlulukların takip, kontrol ve koordinasyonunu sağlayan hava sağlık birimi, tercihen kadrosunda bulunan havacılık tıbbi konusunda eğitim almış medikal asesör tarafından yönetilir ve havacılık tıbbi konusunda eğitim almış tıp doktorları, havacılık psikologları, havacılık uzmanları ve kontrolör memurları istihdam edilir.

Hava sağlık birimi görev, yetki ve sorumlulukları

MADDE 9 -(1) Hava Sağlık Birimi;

a) Havacılık sağlık muayenesi yapacak AeMC, AME ve gerek görülmesi halinde OHMP, GMP, DmE ve havacılık psikologlarını yetkilendirir, denetleme ve yeterlilik değerlendirilmesini sağlar.

b) Akran destek programında görev alan gönüllü akranları ve uzman personeli konuya dair alınan eğitim ve tecrübelerine göre yetkilendirir, denetleme ve yeterlilik değerlendirilmesini sağlar.

c) SHSK veya yetkilendirilen akran destek program sözcüleri tarafından bildirilen görüşlere istinaden akran destek programlarına olan güveni artırıcı, başvuru sahibinin kişisel verisinin rızası dışında paylaşımından yasal olarak akran, uzman personel veya bu programda görev alan kişiler ile bu kişilere eğitim veya iş veren gerçek ve tüzel kişilere sorumluluk yükleyen tıbbi gizlilik sözleşmelerinin imza altına alınmasını sağlar.

ç) Akran destek programlarının havacılık işletmesi garantisinde teşkilinin veya hizmet alımının ve KVKK gerekliliklerine tam uyum göstererek programın ulaşılabilirliğinin kolaylaştırıldığı tespitini, destek programının mahrem alanın dışına çıkılması gereken durumlarda havacılık sağlık muayenelerinin planlama ve koordinasyonunu sağlar.

d) Akran veya uzman personel tarafından mahrem alan dışında kalan doğrudan uçuş emniyetini etkileyebileceği bildirilen durumlar ile eski havacılık sağlık muayene evrağını, muayene yapacak AeMC/AME, DmE, GMP, OHMP ve Genel Müdürlükçe izin verilmesi halinde diğer otoritelerin kullanımına açık tutar. AMS, ilgili kurumlarla gerekli teması kurarak söz konusu raporları temin eder. Bu raporları daha sonraki muayenelerde yararlanılmak üzere tasnif ederek arşivler.

e) Tartışmalı konular veya itirazların varlığı halinde konuyu bu alanda belirlediği tecrübeye, uzmanlara ve ileri teknik donanımına sahip itiraz ve kontrol muayenesi yapan havacılık tıp merkezleri ve

ilgili birimlerle değerlendirerek, SHSK ve/veya ICAO ile EASA'nın ilgili uzmanlarından görüş ister.

f) AME, DmE, OHMP, GMP ve havacılık psikoloğu eğitimi için gereken kurs ve eğitimi verebilecek HTEK veya akran destek programlarını ve eğitimlerini tabi olunan mevzuat hükümlerine göre denetler ve yetkilendirilmesini sağlar.

g) Tıbbi gereklilikleri sağlayamayan ya da sınırda sağlayan ama rahatsızlığının havacılık sağlık muayenesini gerçekleştiren hekim tarafından görevlerini mevzuata uygun yapmasına engel olmadığı ve emniyetli performansını etkilemediği değerlendirilen havacılık personelinin uygulamalı uçuş testlerinde beceri ve deneyim değerlendirmesine yönelik Tıbbi Uçuş Testi veya görev yerinde beceri ve deneyim değerlendirmesine yönelik Çalışma Ortamı Değerlendirmesi yapılmasını isteyebilir.

ğ) İşletmelerde, havacılık personelinin akran destek programına erişimlerinin sağlandığını ve kolaylaştırıldığını tespit eder. Hava sağlık birimi teknik denetçisi bu tespit sırasında işletmelerce garantisi verilen akran destek program ve içeriğinin Bu Talimatın İkinci Bölümüne göre uygunluğunu denetler.

(2) Medikal asesör, destek programlarının kullanma tercihlerini ve geniş neden kategorilerini analiz edilen bildirimlere istinaden yapılan destek programlarının etkinliğini değerlendirir, Bu Talimat gereği yetkilendirilen programların yeterlilik durumunu ve yapılan değerlendirme sonrası ihtiyaç olunan düzenlemeleri Genel Müdüre teklif eder.

(3) Medikal asesör Bu Talimat maddelerine göre mahrem alan dışında kalan durumlarda, AeMC, AME, DmE, OHMP ve GMP'nin her türlü sertifika ve rapor sahibine ait tıbbi uygunlukta azalma, geçici elverişsizlik, belirlenen kısıtlama ve elverişlilik kararları haricinde kalan durumlarda veya yetkilerini aşan konularda ilgili havacılık personeli hakkında uçuşa veya göreve uygunluk yönünden değerlendirmeleri yapar. Sınıf 1, 2 ve 3 sağlık sertifika sahipleri hakkında kalıcı elverişsizlik kararları verir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Akran'a Özgü Gereklilikler

Akran

MADDE 10 -(1) Akran, Bu Talimatta belirtilen görev ve sorumlulukları icra eder.

(2) Akran; kişilik testi, davranış eğilimleri testi veya psikometrik değerlendirme gibi gösterilebilir bir seçim prosedürü ile seçilmelidir. Tercihen işletme yaş, filo, cinsiyet, geçmiş, yabancı dille iletişim gibi çok sayıda kişiyi kucaklayabilecek çeşitli özelliklere sahip temsilciler arasından örnekleme seçim prosedürü ile gönüllülük esasıyla seçilmiş olmalıdır.

(3) Akran, mesleğinde üstün bilgi ve yeteneğe sahip, deontolojik kurallara bağlı, iletişime açık, güvenilir, yargılayıcı olmayan, iyi dinleme ve doğru yol göstericiliği meziyetlerine sahip, zihin sağlığının iyileştirilmesine yönelik faaliyetlerde gönüllü görev alan mesleğini aktif olarak yapan kişi olmalıdır.

(4) Uygun niteliklere sahip ve deneyimli profesyoneller tarafından akranın alması gereken eğitim konuları;

- a) Destek programının içeriği ve genel hedefleri,
- b) Deontoloji ve uygulama prensipleri, 6698 Sayılı KVKK ve uygulamaları ile kişisel veri gizliliğinin önemi,
- c) Rolünün ve yeterliliklerinin sınırları,
- ç) Havacılık psikolojisini ilgilendiren genel konular,
- d) Zihin sağlığı ilk yardım ilkeleri ve müdahale teknikleri,
- e) Acil profesyonel yardım gerektiren "kırmızı çizgiler" zihinsel hastalık belirtileri,
- f) Geleceğe yönelik pozitif yönlendirme ve profesyonel yardım kaynaklarına yönlendirme metodları,

g) Başvuru sahibinin rızası olmasa bile başvuru sahibinin kendisinin veya üçüncü şahısların canına veya malına zarar verebilecek bir durumda; akran tarafından Bu Talimat maddelerine uygun olarak uzman personele bildirim zorunlu mahrem alan dışında kalan durumlar,

ğ) Suistimallere yönelik başkaları tarafından dile getirilen endişelerin nasıl ele alınacağı ile bir bildirim gerçeğinin nasıl doğrulanacağı bilgisi,

h) Zor vakalar için karşılıklı destek, gerektiğinde bilgilendirmeye ve danışmanlığa erişim de dahil olmak üzere böyle durumlarla başa çıkma yöntemleri,

ı) Yönetim ve organizasyona dair destek düzenlemeleri ve

i) Yasal sorumluluk ve yükümlülüklerin sınırları.

(5) Akran destek programında görevi bulunan tüm akranların rolleri tanımlanmalı, güncel iletişim bilgileri ve bu madde de belirtilen eğitim evrağı tazeleme eğitimleri dahil olacak şekilde programa dair aldıkları eğitimler yetkilendirme öncesi ve sonrası Genel Müdürlüğe gönderilmelidir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sorumlu Müdür'e Özgü Gereklilikler

Sorumlu müdür

MADDE 11 -(1) Sorumlu müdür, hava aracının veya işletmesinde bulunanların emniyetini tehlikeye atabilecek ölçüde alkol ve psikoaktif maddelerin etkisi altında görünen bir kişinin hava aracına girmemesini ya da işletmede bulunmamasını sağlamak için gerekli tüm makul tedbirleri alacaktır.

a) Sorumlu müdür, hava aracı veya işletmesinde bulunanların emniyetini sağlamak için doğrudan kontrole tabi havacılık personeli ile emniyeti etkileyebilecek personel tarafından alkol ve psikoaktif madde kullanımının önlenmesi ve tespitine ilişkin bir politika geliştirecek ve uygulayacaktır.

b) Sorumlu müdür, SHT APAM Talimatı amir hükümlerine göre havacılık personeline rastlantısal yapılacak tarama testleri sırasında ve personel tarafından psikoaktif madde kullanımının önlenmesi ve tespit edilmesine ilişkin veri elde edilmesi sırasında objektif, şeffaf ve ayrımcı nitelikte olmayan bir prosedür geliştirecek ve uygulayacaktır.

c) Kontrole tabi havacılık personelinin görevi sırasında alkol ve psikoaktif madde kullanımının tespiti durumunda, sorumlu müdür havacılık personelinin 5 iş günü içerisinde Genel Müdürlüğe bilgilendirilmesini sağlayacak şekilde SHT APAM talimatı 13üncü maddesine göre işletme yükümlülüklerini yerine getirecektir.

ç) Sorumlu müdür, hiç kimsenin umursamaz, bilinçli veya dikkatsiz bir şekilde bir hava aracını veya işletmesinde bulunanları tehlikeye atacak ya da bir hava aracının herhangi bir kişiyi veya eşyayı tehlikeye atmasına neden olacak veya müsaade edecek eylemlerde veya ihmallerde bulunmamasını temin etmek için akran tavsiyesi doğrultusunda gerekli tüm makul tedbirleri alacaktır.

(2) Sorumlu müdür havacılık personelinin işe alım öncesi, kaza kırım veya psikiyatrist tarafından 20(yirmi) günü aşan istirahati sonrası görevine başlamadan önce çalışma ortamına ilişkin psikolojik özelliklerini ve uygunluğunun yeterli olduğunu belirleyecek Genel Müdürlükçe yetkilendirilen havacılık psikologlarca psikolojik değerlendirmeye tabi tutulmasını sağlayacaktır.

(3) Sorumlu müdür, havacılık personelinin lisans ve sertifikalarının sağladığı ayrıcalıkları emniyetli bir şekilde kullanabilme durumlarını olumsuz yönde etkileyebilecek herhangi bir sorunu tanımları, bunlarla baş etmeleri ve üstesinden gelmeleri için havacılık personeline yardımcı olacak ve destekleyecek proaktif ve geri bildirimlere dayalı, kişisel verilerin işlenmesi ve bu verilerin serbest dolaşımı ile ilgili olarak bireylerin korunmasına ilişkin ulusal mevzuat hükümlerini içeren verilerin gizliliğinin korunduğu bir akran destek programına, erişimi sağlayacak, kolaylaştıracak veya temin edecektir.

(4) Sorumlu müdür lisans ve sertifika kaybı korkusu yaşayan peroneline akran destek

programlarına başvuruları halinde bu programlara duyulan güveni artıracak şekilde asgari her yılın başında personeline bilgilendirme konuşması yapacak veya taahhütte bulunacaktır.

(5) Sorumlu müdür ve sorumlu yöneticiler; akran destek programı süreci 6 ay ve daha uzun sürebilecek, geçirilen alkol madde bağımlılığı veya psikiyatrik rahatsızlık sonrası ve 6 ay ve üzeri istirahat alınan hastalıktan sonra işe dönen havacılık personelinin;

- a) iş sağlığı desteğinin nasıl devreye alınabileceği,
- b) bu durumlarda sorumlu müdür ve yönetici pozisyonunu güçlendirilmesini sağlayacak şekilde gösterilebilecek esnekliklerin nasıl uygulanabileceği,
- c) işletme iş takvimi ve hedeflerini etkilemeyecek veya kısmi şekilde etkileyecek şekilde vaka örnekleri paylaşılması;
- i) personele ihtiyaç duyulan yer görevine geçici görevlendirme,
- ii) görev saatlerince tedrici artış sağlayacak düzenleme,
- iii) personelin aktif göreve dönüşüne kadar kadroların nasıl yönetileceği

şeklinde eğitim almalıdır.

(6) Sorumlu müdür, bir eşin, değer verilen yakın bir akrabanın ölümü yada ciddi hastalığı söz konusu ise kişinin talebi halinde akranlarca bu konuya dair istişarelerle suistimalleri azaltacak şekilde doğrulama yapılarak belirlenen süre dahilinde personele dilerse sonrasında telafi edecek şekilde görevi ve mesai saatleri konusunda kolaylaştırıcı geçici muafiyet tanıyabilir. İşletme politikasında bu konuya yer verilmelidir.

(7) Akran destek programı hizmeti veren veya bu hizmeti alan işletme sahibi sorumlu müdür ve yönetimi;

- a) programın bağımsız yürütülmesinden,
- b) adil kültür ilkelerini ve adaletli muameleyi teşvik ederek herhangi bir menfi müdahale yapılmamasından,
- c) havacılık personelinin zihin sağlığının korunmasına ve iyileştirilmesine yönelik eğitimlerin verilmesinden,
- ç) kritik durumlarda talep edilmesi veya ihtiyaç görülmesi durumunda akranlar veya uzman personelce bireyleri damgalamadan tam bir gizlilik ve karşılıklı güven ortamında destek programlarına personelinin kolayca erişiminden

sorumludur.

(8) Bu programın başarısı akranlar kadar sorumlu müdür ve yönetimine bağlı olduğu için sorumlu müdür destek programlarının etkinliğini, destek programlarının kullanma trendlerini ve geniş neden kategorilerini analiz edilmesini, destek program çıktılarının SMS sistemine aktarılmasına yönelik destek program sözcüsünden program performansını gösteren anonim verileri isteyebilir.

ALTINCI BÖLÜM

Program Sözcüsü'ne Özgü Gereklilikler

Program sözcüsü

MADDE 12 -(1) Programın başında akranlarca belirlenecek esaslarla seçilen tercihen yönetim ve psikoloji konularında deneyimi ve eğitimi bulunan akranlardan birisi program sözcüsü olarak seçilir.

(2) Program sözcüsü, herhangi bir işletme veya sivil toplum kuruluşu yönetiminde bir rolü yada aktif görevi bulunmamalıdır.

(3) Program Sözcüsü, gönüllü raporlamalarla, gözlem komitesi veya koordinatörlerce iletilen programın işleyişinde karşılaşılan sorunların günlük, haftalık, aylık veya yıllık çözümünden, sürdürülebilirliğinden, koordinasyonundan ve eğitimlerle akranlara aktarılmasından sorumludur.

(4) Program Sözcüsü; kurulan sistemle başvuru sahiplerinin en uygun akran ile eşleşeceğinden emin olur.

(5) Gözlem komitesinin onayı ile program sözcüsü, programın başarısı ve başarısızlığı hakkında ihtiyaç duyulan hususları anonim verilerle Genel Müdürlüğe ve hizmet alan işletmeye bir takvim yılı sonunda bildirir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Koordinatöre Özgü Gereklilikler

Koordinatör

MADDE 13 -(1) Koordinatör, program sözcüsü tarafından belirlenen konularda deneyimini akranlara aktarır.

(2) Koordinatör, akranların üstlenebileceği görevleri, günlük görev sayısını belirler. Görevlerin adaletli dağıtımına yönelik tedbirlerin alınmasında aktif rol alır.

(3) Başvuru sahibinin uygun akran ile eşleşmesini artırıcı tedbirlerin alınmasında aktif rol alır.

(4) Akran destek programında en az 2 koordinatör bulunmalıdır.

(5) Koordinatör, program nedenli başvuru sahiplerinin veya akranların zihinsel sağlıklarına yönelik zarar görmemeleri için eğitim dahil olmak üzere bazı uygulamalarda akranlara refakat eder, yol gösterir.

(6) Koordinatör, akran başlangıç ve tazeleme eğitim programının hazırlanmasında aktif rol alır.

(7) Koordinatör, bu Talimat hükümlerine göre mahrem alan dışında kalan durumlarda başvuru sahiplerinin uzman personele yönlendirilmesinde akranlara ve başvuru sahiplerine yardımcı olur.

(8) Koordinatör, mahrem alan içerisinde yapılan görüşmeleri anonim verilerle destek programlarının kullanma trendlerini, geniş neden kategorilerini analiz ederek destek programlarının etkinliğini değerlendirir, anonim olarak toplanan veriyi program sözcüsüne bildirir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Uzman Personele Özgü Gereklilikler

Uzman personel

MADDE 14 -(1) 14.04.1928 tarih ve 863 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanuna göre düzenlenmiş tıp hekimliği diploması,

(2) 26.04.2014 tarih ve 28983 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliğine göre tıpta uzmanlık diploması,

(3) Üniversitelerin psikoloji alanında yapılan yüksek lisans ve doktora programlarından sadece Yükseköğretim Kurulu'nun izni ile 1219 Sayılı Kanunun Ek Madde 13-(Ek:6/4/2011-6225/9 md.) ve 20.04.2016 tarih ve 29690 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Lisansüstü Eğitim Ve Öğretim Yönetmeliği uyarınca belge düzenlenen klinik psikolog diploması,

(4) 04.02.2014 tarih ve 26420 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sertifikalı Eğitim Yönetmeliğine göre sertifikası bulunan kişilere,

Havacılık tıbbi eğitim kuruluşları veya Türk Sivil Havacılık Akademisi tarafından havacılık tıbbi eğitimi verilmesi sonrası verilecek bir belge ve akran destek programına duyulacak güveni artıracak

şekilde yapılan bir tıbbi gizlilik sözleşmesi ile Genel Müdürlük tarafından yetkilendirme yapılır.

(5) Akran destek programında görevi bulunan tüm uzman personelin rolleri tanımlanmalı, güncel iletişim bilgileri ve bu maddede geçen evrağı, tazeleme eğitimleri, programa dair aldıkları eğitimler ve değişiklikler dahil olacak şekilde yetkilendirme öncesi ve sonrası Genel Müdürlüğe gönderilmelidir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

İstisnai ve özel durumlar

MADDE 15 -(1) Bu Talimat ve Ek'inde belirtilen hususlarda, arama ve kurtarma faaliyetleri, sel, yangın, deprem gibi doğal afetler, acil halk sağlığını ilgilendiren salgın hastalıklar ve mücbir sebeplerde, bu Talimat ve Ek'inde zorunlu kılınan muayene sayıları, tecrübe gereksinimleri ve Genel Müdürlük hizmet tarifesinde belirtilen ücretlendirmeler ile ilgili hususlarda belirtilen şartlar aranmaksızın bir (1) yılı aşmamak üzere Genel Müdürlüğün izni ile istisnai uygulamalar yapılabilir.

(2) Bu Talimatta belirtilmeyen hususlarda Şikago Sözleşmesi Ek-1 Bölüm 6 ve EASA tarafından yayımlanan kabul edilebilir uyumluluk yöntemleri (AMC) ve yönlendirici notları (GM) Genel Müdürlükçe aksi belirtilmedikçe aynen kabul edilir ve uygulanır. Genel Müdürlük tarafından belirtilen kaynak dökümanlar kullanılır.

(3) Sorumlu müdür dahil olmak üzere akran destek programında yetkilendirilmesi bulunan her kişiye yetkilendirilme öncesi verilen başlangıç eğitimi 3 yıl aralarla tazeleme eğitimi şeklinde aynen verilir. Ayrıca tazeleme eğitimi kapsamında yapılan etkinlikler; SHGM kredi puanı ile kredilendirilebilir. Bir yıl içerisinde en fazla 10 SHGM Kredi puanı dikkate alınacak şekilde 20 SHGM kredi puanı alınması halinde 3 yıl ara ile başlangıç eğitimi şeklinde alınması istenilen tazeleme eğitimi alınmış sayılır.

(4) Akran destek programlarının tanıtılması ve kişilerin bu programlara katılımlarının cesaretlendirilmesi için SMS, CRM, Emniyet ve Acil Durum Prosedürleri eğitimleri içerisinde bu programa ve konularına yer verilmelidir.

(5) Tüm işletmelerin SMS leri içerisinde bu Talimat ve SHT APAM Talimatı esaslarının içeren politikası mevcut olmalıdır.

(6) Akranlar hizmetlerinde gönüllülük esası ile çalışacaklarından, alınacak eğitimin, harcanacak süre ve emeğin işletme emniyetine katkı sağlayacağı düşünülerek akranların mağdur edilmemesi için verilecek tazminatlar dahil olmak üzere her türlü gider finansmanı program sahibi işletme tasarrufundadır.

(7) Başvuru sahiplerinin programa erişimi ve gizliliğini sağlanabilmesi adına büyük ölçekli işletmelerin kendi bünyesinde destek programları oluşturması daha mümkün gözüksede küçük ölçekli işletmelerin kendi bünyeleri yerine kendi işletmeleri dışında bir araya gelerek bağımsız bir akran destek programından hizmet almaları başvuru sahiplerinin programa erişimi ve gizliliğin sağlanabilmesi adına daha uygundur.

(8) Akran destek programları işletme büyüklüğüne göre değişkenlikler gösterse bile bu Talimatta belirtilen asgari gereklilikler her durumda sağlanmalıdır.

(9) Sağlık muayenelerine, değerlendirmelerine, sağlık sertifikası ve sağlık muayene raporu düzenleme süreçlerine müdahil olan medikal asesör, AME, DmE, GMP, OHMP, havacılık psikoloğu, akranlar ve tüm görevliler hasta - doktor mahremiyeti ve tıbbi gizliliğini her koşul altında korunmasından ve tıbbi deontoloji bakımından 24/03/2016 tarih ve 6698 sayılı Kanun, 19 Şubat 1960 tarih ve 10436 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Tıbbi Deontoloji Tüzüğü ve Bu Talimata göre sorumlu ve yükümlüdür.

ONUNCU BÖLÜM Gözetim ve Denetim

Gözetim ve denetim

MADDE 16 -(1) Genel Müdürlük bu Talimat hükümlerinin uygulanmasına yönelik denetim yapmaya yetkilidir.

(2) Sorumlu müdürler, akranlar, AeMC başkanları, AME, GMP, OHMP, DmE ve bu Talimatta geçen uzman personel bu Talimatta sunulan havacılık sağlık gerekliliklerine dair çeşitli nedenlerle gerçekleşen uyumsuzlukları veya ihlalleri Genel Müdürlüğe 7 (yedi) iş günü içerisinde resmi yazı ile bildirir.

ON BİRİNCİ BÖLÜM Aykırı Davranışlar ve İdari yaptırımlar

Aykırı davranışlar ve idari yaptırımlar

MADDE 17 -(1) Bu Talimat hükümlerine aykırı davranışlarda bulunan gerçek ve tüzel kişiler hakkında 2920 Sayılı Kanun'un 143'üncü Maddesi ve/veya 29/01/2013 tarihli ve 28543 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Tarafından Verilecek İdari Para Cezaları Hakkında Yönetmeliği (SHY-İPC) gereğince gerekli idari para cezası uygulanır.

(2) Havacılık işletmesinin bünyesinde havacılık tıbbi eğitimi almış hekim olması durumunda bu Talimat gereği sadece mahrem alan dışında kalan durumlarda;

a) Bu hekimler adına BYS uygulamasında kendi işletmesinde görev alan havacılık personelinin sağlık muayene kayıtlarını görebilecek şekilde kullanıcı tanımlaması yapılır.

b) Genel Müdürlükçe tıbbi gizlilik sözleşmesi yapılan bu hekimler aracılığı ile işletmede çalışan havacılık personelinin sadece SHT MED Talimatına göre tıbbi uygunluk durumu hakkında işletme ile her türlü resmi yazışma gerçekleştirilir. Bu durum dışında 6698 sayılı Kanun gereği gerçek kişilere ait sağlık muayene verisi işletmelerle paylaşılmaz.

(3) Bu Talimat gereği BYS uygulamasında ve destek programına ait Bilgi Yönetim Sistemi otomasyon sistemi üzerinden paylaşılan bilgiler ve işlemler

a) Mağduriyet ve şikayet olmasa bile karşılıklı güvene dayalı destek programın kasıtlı güvensiz hale getirilmesine yönelik hususlar değilse,

b) 6698 sayılı Kanunda belirtilen hususların ihmali söz konusu değilse,

c) Uçuş emniyetini doğrudan ilgilendiren can ve mal kaybına yol açacak menfi hususlar değilse

SHY-SMS Yönetmeliğinde geçen Adil Kültür yaklaşımı içerisinde değerlendirilerek ayrıca idari yaptırım uygulanmaz.

ON İKİNCİ BÖLÜM Yürürlük

Yürürlük

MADDE 18 -(1) Bu Talimat yayımlandıktan sonra 01.01.2022 tarihinde yürürlüğe girer

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Yürütme

Yürütme

MADDE 19 -(1) Bu Talimat hükümlerini Genel Müdür yürütür.